

דף תרגול: סיור בעולם הלשון – תחומי הדקדוק בחטיבת הביניים

מהדורה למורה **עולים חדשים**

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את תחומי הלימוד המרכזיים בלשון בחטיבת הביניים
- לזהות מושגי יסוד כמו שם עצם, סמיכות, שייכות ותואר הפועל
- לתרגל זיהוי חלקי דיבר ואמצעים רטוריים בסיסיים

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – חלק א – שאלות אמריקאיות

1. ב – תואר הפועל
2. א – נסמך
3. ג – שלוש
4. ב – חזרה
5. ב – בלי זמן ובלי גוף
6. א – ללכת

חלק ב' – חלק ב – נכון או לא נכון

1. לא נכון – שם עצם יכול להיות גם זכר וגם נקבה.
2. נכון – אלו הם השינויים הנלמדים ביחידת הסמיכות.
3. נכון – תואר הפועל עונה גם על שאלת מקום.
4. לא נכון – נלמדים כמה אמצעים, כמו דימוי, הגזמה ושאלה רטורית.
5. נכון – היחידה עוסקת גם בתצורת השם.

חלק ג' – חלק ג – התאמה בין נושא לתיאור

1 – ג (תשעה סוגים ומבחנים לזיהוי)
2 – ה (סוגים, מין, מספר ויידוע)
3 – ד (נסמך וסומך ושינויי צורה)
4 – א (שלוש דרכים לומר של מי)
5 – ב (שאלה רטורית, דימוי והגזמה)

חלק ד' – חלק ד – השלמת מילה חסרה

1. תואר
2. נסמך
3. שם הפועל
4. תואר הפועל
5. שאלה רטורית
6. של

חלק ה' – חלק ה – כתיבה חופשית

1. שלושה משפטים תקינים, כל אחד מדגים נכון את חלק הדיבר או האמצעי המבוקש.
2. הסבר קצר ומדויק לכל נושא, המבוסס על התכנים שנלמדו.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- שם הפועל – צורה בלי זמן וגוף, כמו לקרוא
- נסמך הוא המילה הראשונה, סומך היא השנייה
- כל דוגמה תקינה לאמצעי כמו חזרה, דימוי או שאלה רטורית

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בסקירה קצרה של רשימת הנושאים מהדף לפני תחילת התרגול
- מומלץ לחלק את הדף לשניים אם הזמן קצר – חלקים א-ג בשיעור אחד, ד-ה בשני
- ניתן להיעזר בדוגמאות מהכיתה כדי להמחיש כל מושג בזמן אמת

דף תרגול: סיור בעולם הלשון – תחומי הדקדוק בחטיבת הביניים

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נתרגל מילים ונושאים חשובים בלשון: שם עצם, סמיכות, שייכות, תואר הפועל ועוד.

📖 מילון קטן:

חלקי הדיבר	הסוגים השונים של מילים בשפה, כמו שם עצם ופועל
שם עצם	מילה שמציינת אדם, חיה, דבר או רעיון
סמיכות	צירוף של שתי מילים שבו הראשונה היא נסמך והשנייה סומך
שייכות	ציון מי הבעלים של משהו
תואר הפועל	מילה שמתארת איך, מתי, איפה או כמה מתבצעת פעולה
שם הפועל	צורת פועל בלי זמן ובלי גוף, כמו לכתוב
אמצעי רטורי	דרך כתיבה שמטרתה לשכנע או להרשים
יידוע	הוספת ה' הידיעה למילה

1 חלק א' – חלק א – שאלות אמריקאיות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו מילה מספרת איך קורה משהו?

א) שם עצם ב) תואר הפועל ג) שם הפועל ד) שם תואר

2. איך קוראים למילה הראשונה בסמיכות?

א) נסמך ב) סומך ג) תואר ד) פועל

3. כמה דרכים יש לומר של מי?

א) אחת ב) שתיים ג) שלוש ד) ארבע

4. איך קוראים לחזרה על מילה בטקסט?

א) שאלה רטורית ב) חזרה ג) ניגוד ד) דימוי

5. מה מיוחד בשם הפועל?

א) עם זמן וגוף ב) בלי זמן ובלי גוף ג) רק בזמן עבר ד) רק ברבים

6. איזו מילה היא שם הפועל?

א) ללכת ב) הלך ג) הולך ד) ילך

2 חלק ב' – חלק ב – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	שם העצם יכול להיות ביחיד או ברבים, אך תמיד זכר.	☐	☐
2	בסמיכות ייתכנו שינויים בצורת המילה, בריבוי וביידוע.	☐	☐
3	תואר הפועל יכול לענות על השאלה 'איפה'.	☐	☐
4	יש רק אמצעי רטורי אחד שנלמד בנושא אמצעים רטוריים.	☐	☐
5	שם הפעולה קשור גם ליצירת מילים חדשות כמו משקל וראשי תיבות.	☐	☐

3 חלק ג' – חלק ג – התאמה בין נושא לתיאור

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חלקי הדיבר	___	**א.** שלוש דרכים לומר של מי
2. שם העצם	___	**ב.** שאלה רטורית, דימוי והגזמה
3. הסמיכות	___	**ג.** תשעה סוגים ומבחנים לזיהוי
4. שייכות	___	**ד.** נסמך וסומך ושינויי צורה
5. אמצעים רטוריים	___	**ה.** סוגים, מין, מספר ויידוע

4 חלק ד' – חלק ד – השלמת מילה חסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. ה_____ הוא חלק הדיבר שמתאר שם עצם, למשל: ילד קטן.

2. במבנה הסמיכות המילה הראשונה נקראת _____ .

3. הצורה 'לכתוב' נקראת _____ .

4. מילה שמתארת איך מתבצעת פעולה, כמו 'מהר', נקראת _____ .

5. שאלה שלא מצפים לתשובה עליה אלא נועדה לעורר מחשבה נקראת _____ .

6. אחת הדרכים לציין שייכות היא להשתמש במילה _____ .

5 חלק ה' – חלק ה – כתיבה חופשית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו שלושה משפטים: אחד עם שם הפועל, אחד עם תואר הפועל ואחד עם אמצעי רטורי.

2. בחרו שני נושאים מהרשימה (למשל שם העצם והסמיכות) והסבירו במילים שלכם במה הם עוסקים.

כרטיס יציאה

מהו שם הפועל ותנו דוגמה

מה ההבדל בין נסמך לסומך בסמיכות

תנו דוגמה אחת לאמצעי רטורי

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀